

Računovodstveni i porezni tretman amortizacije

Budimir, Matea

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:180854>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT

ZAVRŠNI RAD

RAČUNOVODSTVENI I POREZNI TRETMAN
AMORTIZACIJE

Mentor:

Prof.dr.sc. Branka Ramljak

Student:

bacc.oec. Matea Budimir

Broj indeksa: 5150370

Split, rujan 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. DEFINICIJA I PODJELA AMORTIZACIJE.....	2
2.1. Predmet amortizacije	5
2.2. Metode amortizacije za računovodstvene svrhe	6
2.2.1. Linearna metoda amortizacije	7
2.2.2. Progresivna metoda obračuna amortizacije	8
2.2.3. Degresivna metoda.....	8
2.2.4. Funkcionalna metoda	9
2.3. Obračun amortizacije.....	11
2.3.1. Primjer obračuna i knjiženja godišnje svote amortizacije	13
2.3.2. Primjer obračuna linearne amortizacije	15
2.3.3. Primjer utvrđivanja troška amortizacije primjenjujući aritmetički oblik degresivne metode.....	16
2.3.4. Primjer utvrđivanja troška geometrijskog oblika degresivne metode.....	17
2.3.5. Primjer utvrđivanja troška amortizacije funkcionalnom metodom obračuna	17
3. ISKAZIVANJE AMORTIZACIJE U RAČUNOVODSTVENE I POREZNE SVRHE.....	19
3.1. Stope amortizacije	22
3.2. Amortizacija kao porezno priznati i nepriznati rashod.....	24
3.3. Vrste dugotrajne imovine koja podliježe amortizaciji.....	26
3.3.1. Imovina koja ne podliježe amortizaciji.....	28
4. PRAKTIČNI PRIMJER AMORTIZACIJE U DRUŠTVU ZM-VIKOM D.O.O. ŠIBENIK	29
5. ZAKLJUČAK	41
LITERATURA:.....	42
POPIS TABLICA.....	44
POPIS SLIKA	44

1. UVOD

Osnovni cilj računovodstva je sastavljanje i izrada financijskih izvješća. Praktično gledano računovodstvo podrazumijeva opisivanje, mjerenje i tumačenje ekonomskih aktivnosti određenih subjekata. Pri tome, računovodstvo se koristi specifičnim „jezikom“ što se temelji na sustavu načela, standarda, politika, tehnika i propisa koji omogućavaju da obuhvaćene ekonomske aktivnosti budu razumljive korisnicima koji poznaju „računovodstveni jezik“. ¹ Financijska izvješća služe internim i eksternim korisnicima. Izrada i objava financijskih izvješća je zakonska obveza. Njihovo čitanje i analiza su temelj svakog poslovanja. Dugotrajna materijalna imovina se postupno troši u proizvodnom procesu, a to trošenje s vremenom smanjuje njezinu proizvodnu i uporabnu vrijednost. Za razliku od kratkotrajne imovine koja se uglavnom brzo potroši. Ponovna procjena dugotrajne materijalne imovine nakon početnog priznavanja zove se amortizacijski trošak, osim što se mijenja knjigovodstvena vrijednost te imovine u bilanci, mijenjaju se istovremeno i ostale pozicije u financijskim izvješćima. Amortizacija označava postupno trošenje dugotrajne materijalne (ali i nematerijalne) imovine. U ovom radu prikazat će se teorijski koncept amortizacije, kao i porezni aspekt. Postoje različite metode i stopa amortizacije, njihovim odabirom može se utjecati na financijski položaj, međutim ukupan iznos amortizacije za cijeli vijek trajanja imovine uvijek je isti, neovisno o korištenoj metodi. Metode za obračun amortizacije propisuju HSFI (Hrvatski standard financijskog izvještavanja) i MRS (Međunarodni računovodstveni standard) te ih je moguće obračunavati po linearnoj, degresivnoj i funkcionalnoj metodi. Zakon o porezu na dobit propisuje korištenje linearne metode obračuna amortizacije koja i je najčešće korištena metoda. Cilj ovog završnog rada je utvrditi definiciju amortizacije kroz standarde, pravilnike i zakone, te na praktičnom primjeru pokazati računovodstveni i porezni aspekt amortizacije.

¹ Belak V., Profesionalno računovodstvo prema: MSFI i hrvatskim poreznim propisima / Vinko Belak. – Zagreb : Zgombić & Partneri, 2006., str. 3.

2. DEFINICIJA I PODJELA AMORTIZACIJE

Amortizacija (depreciation) je sustavni raspored iznosa tijekom njegovog korisnog vijeka uporabe. Iznos koji se amortizira (depreciable amount) je trošak nabave sredstava ili drugi iznos koji ga zamjenjuje umanjen za ostatak vrijednosti sredstava ². Amortizacija je nenovčani trošak. Iznos amortizacije za svako razdoblje treba priznati kao:

- rashod razdoblja ili
- uključiti ga u knjigovodstvenu vrijednost druge imovine

Amortizacija je i višeznačan pojam. Amortizacija dugova označava postupak otplate dugova i plaćanja pripadajućih kamata. Dugovi se amortiziraju prema amortizacijskom planu koji je ugovoren prilikom uspostavljanja kreditnog odnosa. Mogu se amortizirati jednokratno ili višekratno. Pri višestrukoj amortizaciji mogu se kombinirati različiti modeli anuiteta. Amortizacija obveznica je postupak isplate tražbina iz obveznica, dakle otplata glavnice i isplata pripadajućih kamata. Može se obavljati jednokratnom isplatom glavnice i kamata nakon isteka perioda označenog u obveznici, jednokratnom isplatom glavnice uz periodična (godišnja, a češće polugodišnja ili tromjesečna) plaćanja kamata, te serijskim (višekratnim) isplata glavnice i pripadajućih kamata u obliku godišnjih, češće polugodišnjih (tromjesečnih) anuiteta. Amortizacija zajma je postupak isplate obveza po zajmovima, tj. otplata glavnice i isplata pripadajućeg iznosa kamata. Za razliku od amortizacije obveznica, amortizacija dugoročnog zajma najčešće se obavlja višekratno (serijski). Pri tome su mogući razni oblici amortizacijskih planova (jednaki anuiteti, anuiteti s jednakim otplatnim kvotama ili pak tzv. varijabilni anuiteti) kao i određeni period prije početka amortizacije zajma kroz koji miruje obveza amortizacije zajma. ³

Amortizacija se obračunava godišnje prema postupku predviđenim zakonom. Kad je riječ o osnovnim sredstvima, tada je amortizacija onaj dio osnovnih sredstava za koji se smatra da je fizički ili ekonomski potrošen. Osnovna joj je namjena da osigura financijska sredstva u iznosu koji će osigurati barem zamjenu postojećih osnovnih sredstava.

² Belak V., Profesionalno računovodstvo prema: MSFI i hrvatskim poreznim propisima / Vinko Belak. – Zagreb : Zgombić & Partneri, 2006., str.159

³ Knjižnica za računovođe, plaće i računovodstveni standardi; http://www.racunovodja.hr/33/amortizacija-uniqueidRCViWTptZHJ3hZAWP4cu4gVg3wBZxLbK/?reltype=2&uri_view_type=12, pristupljeno (09.07.2017.)

Razlikuje se funkcionalna (fizička) i ekonomska amortizacija. Kako se iznos amortizacije oduzima svake godine od porezne osnovice, način obračuna amortizacije utječe na odluku o načinu financiranja nabave opreme.

Amortizacija započinje kad je imovina spremna za upotrebu, tj. kad se nalazi na lokaciji i u uvjetima potrebnim za korištenje koje je namijenila uprava. Amortizacija prestaje kad je imovina potpuno amortizirana. Raniji prestanak amortizacije prema HSFI 6 i MRS 16 je moguće prije datuma kad je imovina razvrstana kao imovina koja se drži za prodaju ili prije datuma prestanka priznavanja imovine, ovisno o tome koji je datum raniji. Amortizacija ne prestaje kad se imovina prestaje koristiti i povlači iz upotrebe osim ako je ta imovina potpuno amortizirana.⁴

HSFI ne razlikuju pojmove deprecijacija i amortizacija, nego koriste samo izraz amortizacija. No MSFI razlikuju te pojmove. Amortizacija je alokacija iznosa novca tijekom procijenjenog vremenskog razdoblja čime se terete rashodi i smanjuje knjigovodstvena vrijednost nematerijalne imovine, kao što su koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, ulaganja u softver, ulaganje na tuđoj imovini, ulaganje u znanje i ostala prava. Deprecijacija odražava trošenje dugotrajne materijalne imovine koje se tereti na troškove i istodobno smanjuje knjigovodstvenu vrijednost te imovine. Prema tome, u terminologiji MSFI dugotrajna se materijalna imovina deprecira, a nematerijalna se amortizira.⁵

⁴ Belak V., Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci, 2009., str 74.

⁵ Ibid, str.73.

Računovodstveni standardi financijskog izvještavanja koji reguliraju pitanje amortizacije dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine su :⁶

Tablica 1: Pregled MSFI-a i HSFI-a koji reguliraju pitanje amortizacije dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine

MRS/MSFI	HSFI
MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema	HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina
MRS 36 – Umanjenje imovine	HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina
MRS 38 – Nematerijalna imovina	HSFI 7 – Ulaganja u nekretnine
MRS 40 – Ulaganje u nekretnine	HSFI 8 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
MSFI 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja	

Uz računovodstvene standarde kojima je regulirana amortizacija, značajan utjecaj na obračun amortizacije ima i Zakon o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14) i Pravilnikom o porezu na dobit za porezne svrhe. Oni definiraju do koje razine je trošak amortizacije porezno priznat .

Na visinu troška amortizacije utječe nekoliko elemenata, a osnovni su:⁷

- osnovica za obračun amortizacije
- odabrana metoda amortizacije
- stope amortizacije
- obračun amortizacije po predmetu i skupini te
- vremenski početak i završetak korištenja sredstava.

Temeljem zahtjeva računovodstvenih standarda i poreznih propisa definirane su tri kategorije sredstava vezanih uz obračun amortizacije, a odnose se na imovinu koja podliježe amortizaciji, ona koja ne podliježe amortizaciji i na predmet dugotrajne imovine koji se može jednokratno otpisati.

⁶ Računovodstvo i revizija ,Zagreb, siječanj 2017., str.20

⁷ Pekrušić D., skripta: Osnove Računovodstva, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, Split, veljača 2016.

2.1. Predmet amortizacije

Amortizaciji podliježu dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina.⁸ Sukladno predhodno navedenim računovodstveni standardima, obračunu amortizacije podliježe imovina:

- namijenjena za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe
- koja se očekuje koristiti duže od jednog razdoblja
- koja je namijenjena za korištenje na neprekidnoj osnovi u svrhu aktivnosti poduzetnika koja ima ograničen vijek upotrebe. Zakon o porezu na dobit uz navedene kriterije propisuje i vrijednosnu komponentu te određuje da dugotrajnu nematerijalnu i materijalnu imovinu predstavlja ona imovina čiji je trošak nabave veći od 3.500,00 kn i vijek trajanja duži od jedne godine.⁹

Prije početka obračuna amortizacije, potrebno je utvrditi postoje li značajni sastavni dijelovi pojedine imovine koji se mogli zasebno amortizirati. Računovodstveni standardi propisuju da svaki dio pojedine nekretnine, postrojenja i opreme s troškom koji je značajan u odnosu na ukupne troškove pojedine nekretnine, postrojenja i opreme treba amortizirati zasebno. Na navedeno treba posebno obratiti pozornost kod one dugotrajne imovine koja je sastavljena od više značajnih dijelova i kod koje vijek uporabe takvih dijelova nije jednak (npr. prozori na nekretninama, određeni dio nekog stroja ili opreme i sl.).

Prema HSFI 6 (t.46.), vijek uporabe imovine određen je vremenom u kojem poduzetnik očekuje koristiti imovinu.¹⁰ Prema MRS-u 16 (t. 6.), vijek uporabe je:

- a) razdoblje u kojem se očekuje da će sredstvo biti subjektu na raspolaganju za upotrebu ili
- b) broj proizvoda ili sličnih jedinica za koje subjekt očekuje da se ostvariti od tog sredstva.

To znači da poduzetnik mora procijeniti broj godina koliko će koristiti imovinu s obzirom na njene tehničke i ekonomske mogućnosti.

⁸ Računovodstvo i revizija ,Zagreb, siječanj 2017., str.20

⁹ Članak 12. stavak 3. Zakona o porezu na dobit, <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit> , pristupljeno (10.07.2017).

¹⁰ Belak V., Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci, 2009., str 75.

Broj godina vijeka trajanja ne određuje se za računovodstvene svrhe prema poreznim propisima jer je tamo dano najkraće vrijeme u kojem se neka imovina može amortizirati kao porezno priznati rashod, iako u pojedinim situacijama to može biti jednak broj godina.

No realno gledano, obračun amortizacije po maksimalno dopuštenim poreznim stopama u većini slučajeva bit će znatno veći od amortizacije izračunane prema računovodstvenim propisima.

2.2. Metode amortizacije za računovodstvene svrhe

Metode amortizacije predstavljaju jedan od instrumenata koji utječu na visinu troška amortizacije. U teoriji i praksi razlikuju se dvije osnovne metode amortizacije:

1. funkcionalna (prema učinku) i
2. vremenska (linearna, progresivna, degresivna)

Različite se metode mogu koristiti za sustavno raspoređivanje amortizirajućeg iznosa imovine tijekom njezina vijeka uporabe. Različite metode amortizacije rezultiraju različitim iznosom, kao i različitim financijskim rezultatom na kraju obračunskog razdoblja. Ukupna svota amortizacije za cijeli vijek upotrebe sredstava je jednaka neovisno o odabranoj metodi, stoga je važno naglasiti da je odabir metode amortizacije instrument koji se može koristiti za manipuliranje financijskim rezultatom, ali samo na kratki rok. Na dugi rok amortizacija nema utjecaj na financijski rezultat poslovanja poduzeća.¹¹

Korištena metoda amortizacije treba odražavati okvir očekivanog trošenja budućih ekonomskih koristi imovine od strane subjekta (t. 60. MRS 16).

Prema Zakonu o porezu na dobit (čl. 12. st. 1.) „amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine priznaje se kao rashod u svotu obračunanoj na trošak nabave po linearnoj metodi primjenom godišnjih amortizacijskih stopa iz stavka 5. ovog članka“.

¹¹ Pekrušić D., skripta: Osnove Računovodstva, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, Split, veljača 2016.

„Ako porezni obveznik obračunava amortizaciju u svoti nižoj od porezno dopustive, tako obračunana amortizacija smatra se i porezno priznatim rashodom“ (čl. 12. st. 7. Zakona o porezu na dobit).¹²

Prema tome, amortizacija obračunana po bilo kojoj metodi navedenoj u HSFI i MSFI, a koja je po iznosu niža od svote obračunane na trošak nabave po linearnoj metodi primjenom godišnjih amortizacijskih stopa iz st. 5. čl. 12. Zakona o porezu na dobit bit će porezno priznata.

Dosad se u našoj praksi nije razmišljalo na takav način zato što kod nas tradicionalno postoji praksa priznavanja svota obračunanih prema poreznim propisima u financijskim izvještajima, takva praksa je u suprotnosti s računovodstvenim propisima.¹³

Prema HSFI 6 (t. 47.) i MRS-u 16 (t.62.), za računovodstvene je svrhe moguće amortizaciju obračunavati po:

- Linearnoj (pravocrtnoj) metodi
- Degresivna metoda (metoda opadajućeg salda)
- Funkcionalna metoda (metoda jedinice proizvoda)

2.2.1. Linearna metoda amortizacije

Linearna metoda amortizacije rezultira jednakim iznosom amortizacije tijekom vijeka upotrebe ako nije promijenjen ostatak vrijednosti.¹⁴ To znači da se amortizacija raspoređuje na sve godine vijeka trajanja sredstva ravnomjerno, tj. isti iznos amortizacije za svaku godinu u kojoj je sredstvo bilo u upotrebi svih dvanaest mjeseci. Jednak raspored amortizacije primjenjuje se i ako sredstvo nije bilo u upotrebi, ali je postojala obveza obračuna amortizacije prema računovodstvenim propisima.

Koristi se najčešće za onu imovinu (građevinski objekti, namještaj i slično) kod koje se ne može uočiti međuzavisnost između količine učinaka i smanjenja budućih ekonomskih koristi.¹⁵

¹² Članak 12. stavci 3. i 7., Zakona o porezu na dobit, (<https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>), pristupljeno (10.07.2017).

¹³ Belak V., Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci, 2009., str 77.

¹⁴ Ibid

¹⁵ Lutlisky Dražić I., Sačec Mamić I., Tušek B., Računovodstvo priručnik za vježbe, Zagreb, 2004., str 184.

$$\text{Godišnja stopa amortizacije} = \frac{100 \%}{\text{Godišnja svota amortizacije}}$$

$$\text{Godišnja svota amortizacije} = \text{Nabavna vrijednost} \times \text{Godišnja stopa amortizacije}$$

2.2.2. Progresivna metoda obračuna amortizacije

U prvoj godini vijeka uporabe ima najmanji iznos amortizacije (određen stopom amortizacije), a poslije taj iznos raste. Ta se metoda koristi u poslovnim subjektima za postrojenja i opremu kod kojih se očekuje da će proizvodnja rasti, što znači da će proizvodnja, tj. korištenje i trošenje tih sredstava u prvoj godini biti relativno niski, a poslije će se povećavati.¹⁶

2.2.3. Degresivna metoda

Degresivna metoda (metoda opadajućeg salda) rezultira smanjenjem iznosa amortizacije tijekom vijeka upotrebe. Nedostatak ove metode je da ne može u točnom iznosu pokriti cjelokupni amortizirajući iznos. Korištenjem ove metode za obračun amortizacije u prvoj godini svota amortizacije bit će najveća, a najmanja u posljednjoj godini korištenja sredstva. Najveća svota amortizacije obračunava se kad sredstvo izaziva najmanje troškove, a najmanja amortizacija kad sredstvo izaziva najveće troškove održavanja. U degresivnoj metodi otpisa primjenjuje se više različitih varijanata s većom ili manjom degresivnošću u amortizacijskom razdoblju. U varijanti jednakomjernog opadanja svote amortizacije poznat je aritmetički i geometrijski oblik metode opadajućeg salda.¹⁷

2.2.3.1. Aritmetički oblik metode opadajućeg salda

Za aritmetički oblik tipična je jednaka apsolutna razlika između amortizacijske svote za svaku godinu. Stopa otpisa svake godine je niža, a primjenjuje se na nabavnu vrijednost sredstava.

Svota godišnje amortizacije izračunava se na sljedeći način:

$$Am_n = \frac{NV}{v} + \frac{(v + 1 - 2n) * r}{2}$$

¹⁶ Ibid

¹⁷ Belak V., et al.: Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, RRif, Zagreb, 2005., str. 611.

gdje je:

$Am(n)$ = svota amortizacije za n-tu godinu

NV = nabavna vrijednost (amortizacijska svota)

v = korisni vijek trajanja sredstava

n = godina u korisnom vijeku trajanja sredstava za koje se računa amortizacija

r = stalna razlika između visine amortizacijske svote po godinama

2.2.3.2. Geometrijski oblik metode opadajućeg salda

Kod geometrijskog oblika opadajućeg salda stopa otpisa u čitavom vijeku trajanja predmeta dugotrajne imovine je stalna, a primjenjuje se na sadašnju vrijednost predmeta dugotrajne imovine.¹⁸

2.2.3.3. Korištenje metode zbroja godina

Metoda zbroja godina je također jedna od ubrzanih metoda amortizacije. Ona se od metode opadajuće osnovice razlikuje po tome što se amortizacija ubrzano smanjuje u svim godinama vijeka trajanja sredstva i što pokriva cjelokupnu vrijednost amortizirajućeg iznosa. Kod metode zbroja godina, stopa amortizacije računa se za svaku godinu posebno prema sljedećem obrascu:

$$\text{Stopa amortizacije} = \frac{\text{Razlika amortizacije}}{\text{Zbroj godina}}$$

$$\text{Zbroj godina} = n \times \frac{(n+1)}{2}$$

2.2.4. Funkcionalna metoda

Funkcionalna metoda (metoda jedinice proizvoda) rezultira amortizacijom zasnovanom na očekivanoj upotrebi ili količini proizvoda. Ovom metodom se imovina amortizira po učinku. To je jedina takva metoda.¹⁹

¹⁸ Ibid, str.612

¹⁹ Belak V., Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine prema HSF/MSFI i novi računovodstveni postupci, 2009., str. 85.

Iznos amortizacije se dobije umnoškom nabave vrijednosti po jedinici proizvodnje ili rada tih jedinica proizvedenih ili obavljenih tijekom godine. Razlikuju se dva oblika funkcionalne metode amortizacije: metoda broja sati i metoda izlaza proizvoda (usluga). Kod metode broja sati procjenjuje se broj ukupnih radnih sati predmeta dugotrajne imovine, a amortizacijska stopa jednaka je odnosu broja sati za pojedinu godinu, korištenja i ukupno procijenjenog broja sati rada u čitavom korisnom vijeku trajanja sredstva.

Razlika u ovoj metodi i metodi izlaza je u tome što kod metode izlaza proizvoda se ne procjenjuje broj sati rada u ukupnom korisnom vijeku trajanja sredstva, nego broj ukupno proizvedenih proizvoda. Stopa amortizacije dobije se odnosom broja proizvedenih proizvoda u pojedinoj godini prema ukupno procijenjenom broju proizvoda za cijeli korisni vijek trajanja sredstva.

Vrijednost po jedinici proizvoda = nabavna vrijednost imovine / ukupni broj proizvoda

Amortizirajući iznos = vrijednost po jedinici proizvoda x broj proizvoda u određenoj godini

Linearna metoda i degresivna metoda su vremenski utemeljene metode, a funkcionalna metoda je upotrebno utemeljena metoda. Metode amortizacije primjenjuju se dosljedno, osim ako ne dođe do promjene okvira trošenja budućih ekonomskih koristi imovine. Bitna je dosljednost primjene odabrane metode jer se time omogućava usporedivost poslovanja od jednog do drugog razdoblja. Za izbor metode amortizacije najbitnije je procijeniti okvir trošenja budućih ekonomskih koristi imovine. Subjekt troši ekonomske koristi sadržane u nekom sredstvu uglavnom korištenjem sredstava.

Za razliku od računovodstvenih standarda, porezni propis odredio je da se amortizacija imovine priznaje kao rashod u svoti obračunanoj na trošak nabave po linearnoj metodi primjenom godišnjih amortizacijskih stopa.

Dakle, ukoliko društvo za potrebe računovodstvenog izvještavanja odabere degresivnu ili funkcionalnu metodu obračuna amortizacije, pri sastavljanju godišnje prijave poreza na dobit treba utvrditi je li dužno uvećati poreznu osnovicu za moguć porezno nepriznati dio.²⁰

Prema tome, na poduzetniku je da odabere najprikladniju metodu amortizacije za računovodstvene svrhe, te istu preispita barem na kraju svake poslovne godine u slučaju promjena očekivanog okvira trošenja ekonomskih koristi u toj imovini.

²⁰ Računovodstvo i revizija, Zagreb, siječanj 2017., str.20.

2.3. Obračun amortizacije

Osnovica za obračun amortizacije svakog pojedinog predmeta dugotrajne imovine je njegova nabavna vrijednost (trošak nabave), koja se evidentira u stupcu 4 Obrasca DI, a ista uključuje:²¹

- kupovnu cijenu umanjenu za popuste iskazane u računu dobavljača, trošak proizvodnje za izradu u vlastitoj režiji ili procijenjenu tržišnu vrijednost ako se dugotrajna imovina unosi temeljem zapisnika o ulaganju,
- carinu i druge uvozne pristojbe,
- nepovratne poreze (npr. PDV kod obrtnika koji dugotrajnu imovinu kupuje od obveznika PDV-a, a nemaju pravo na odbitak pretporeza),
- izdatke projektiranja i nadzora,
- pripremu prostora za građenje, instaliranje opreme i prijevoz kao i druge izdatke koji su potrebni za dovođenje sredstva u radno stanje.

Pravilnikom o amortizaciji definirana su slijedeća pravila o načinu obračuna amortizacije:²²

- 1) Amortizacija predmeta dugotrajne imovine obavlja se linearnom metodom, primjenom godišnjih amortizacijskih stopa koje su sadržane u prilogu Pravilnika o amortizaciji. Te se stope mogu povećati najviše do dvostrukog iznosa.
- 2) Amortizacija se obračunava se svaki predmet dugotrajne imovine pojedinačno.
- 3) Ako je sredstvo bilo u funkciji svih 12 mjeseci u tekućoj godini obračunava se ukupna godišnja svota amortizacije.
- 4) Za sredstvo stavljeno u funkciji u tekućoj godini amortizacija se počinje obračunavati od prvog datuma mjeseca koji slijedi iza mjeseca u kojem je sredstvo stavljeno u funkciju (uporabu).
- 5) Obračun amortizacije za prodanu, uništenu, rashodovanu ili na drugi način otuđenu dugotrajnu imovinu obavlja se do kraja mjeseca u kojem je ta imovina bila u uporabi.

²¹ Knjižnica računovođe, plaće i računovodstveni standardi, (<http://www.racunovodja.hr/33/osnovica-za-obracun-amortizacije-uniqueidRCViWTptZHJ3hZAWP4cu4po1TXCw9vFP/>), pristupljeno (12.07.2017).

²² Belak V., Osnove profesionalnog računovodstva, Split, 2002., str. 155.

6) Kad se sredstva dugotrajne imovine potpuno otpišu na njih se više ne obračunava amortizacija ni onda kad ostaju u uporabi (funkciji).²³ Ako se iznimno nastavi obračun amortizacije na otpisanu dugotrajnu imovinu, trošak amortizacije se ne priznaje u porezni rashod (čl. 5., st. 4., Pravilnika o amortizaciji).

7) Na investicije u tijeku i na nekretnine, postrojenja i opremu izvan uporabe koja se drže za otuđenje ne obračunava se amortizacija (MRS 16., t.59).

Bitan uvjet za početak obračuna amortizacije jest stavljanje u uporabu, odnosno da je započeto gospodarsko korištenje za potrebe obavljanja djelatnosti poduzetnika.²⁴ Obračunana amortizacija knjiži se na troškove razreda (4), a protustavka se knjiži na konto akumulirane amortizacije (ispravka vrijednosti) sredstva dugotrajne imovine. Konto akumulirane amortizacije je korektivni konto osnovnog konta sredstva i s njim čini cjelinu. Prema tome, na osnovnom kontu sredstva dugotrajne imovine ostaju proknjižena bruto vrijednost sredstva. Zbroj osnovnog konta sredstva i akumulirane amortizacije kao njegovog korektivnog konta daje neto knjigovodstvenu vrijednost sredstva. Za iznos amortizacije se smanjuje dugotrajna imovina kroz korektivni konto, ali pri tome ukupna imovina u bilanci nije umanjena iz razloga što amortizacija predstavlja trošak, ali nije odljev novca. Iznos amortizacije pojavljuje se kroz prihode na novčanom računu (sa pretpostavkom da se prihod ostvaruje).²⁵

²³ Članak 5., st.4., Pravilnika o amortizaciji, (http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_06_54_872.html), pristupljeno (12.07.2017)

²⁴ Belak V., et al.: Računovodstvo poduzetnika s primjerima kniženja, Rif, Zagreb, 2005., str. 615.

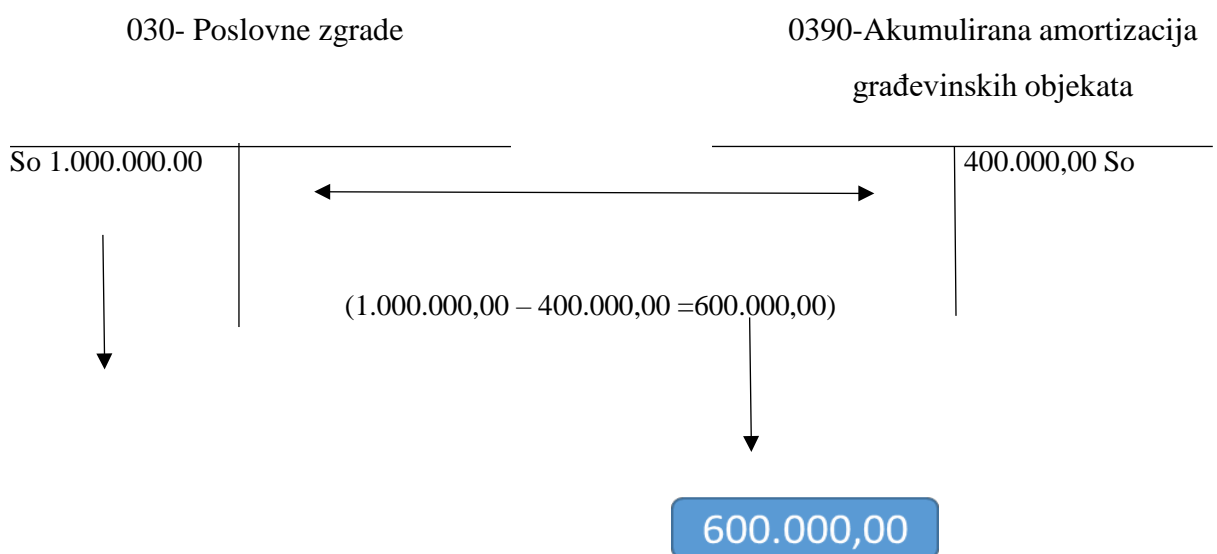
²⁵ Profitiraj hr., <http://profitiraj.hr/utjecaj-amortizacije-na-bilancu-i-rdg/>, pristupljeno (12.07.2017.)

Na primjer, ako je nabavna vrijednost poslovne zgrade 1.000.000,00 kn, a njena otpisana vrijednost (akumulirana amortizacija) 400.000,00 kn, neto knjigovodstvena vrijednost poslovne zgrade iznosi $(1.000.000,00 - 400.000,00) 600.000,00$ kn.

Taj primjer prikazan na kontima glavne knjige izgleda ovako :

Osnovni konto:

Korektivni konto:

Bruto knjigovodstvena vrijednost

(1.000.000,00)

Neto knjigovodstvena vrijednost
zgrade

2.3.1. Primjer obračuna i knjiženja godišnje svote amortizacije

Nabavna vrijednost stroja za proizvodnju je 120.000,00 kn, a otpisana vrijednost (akumulirana amortizacija) 50.000,00 kn. Na kraju godine obračunana je godišnja svota amortizacije po stopi od 12,5 %.²⁶

Obračun amortizacije:

Godišnja svota amortizacije = Nabavna vrijednost x Stopa amortizacije

$$= 120.000,00 \times 12,5\% = \underline{15.000,00 \text{ kn}}$$

²⁶Ibid , str. 156.

Knjiženje:

<u>0311- Strojevi</u>	<u>0391-Ak. Amortizacija opreme</u>
So 120.000,00	50.000,00 So
	15.000,00 (1)

4310-Amortizacija objekata i opreme koja sudjeluje

u proizvodnji

(1) 15.000,00

Razradba računa troškova amortizacije čini se prema osnovnim pojavnim oblicima (od opreme, građevina i sl.)²⁷

Plan amortizacije može se sastaviti na podlozi stanja dugotrajne imovine na datum bilance + planiranje nabave u razdoblju za koje se sastavlja taj plan ili predračun amortizacije. Namjena mu je osiguravanje podataka za međubračune tijekom godine.

Mjesečni obračun amortizacije služi pri utvrđivanju rezultata poslovanja u tijeku godine. Podatci se mogu koristiti iz predhodnog godišnjeg obračuna (uz diobu s brojem 12) uz korekciju za tekuće nabave dugotrajne imovine.

²⁷ Belak V., et al.: Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Rif, Zagreb, 2005., str. 616.

Konačni obračun amortizacije sastavlja se na kraju svake godine. U njemu se, poslije godišnjeg popisa, utvrđuje konačni trošak amortizacije. Mjesečna knjiženja se storniraju ili se provodi doknjižavanje razlika ili ispravka.²⁸

2.3.2. Primjer obračuna linearne amortizacije

Godišnja stopa amortizacije = 100% / broj godina vijeka trajanja

*Godišnja svota amortizacije = Nabavna vrijednost * Godišnja stopa amortizacije*

Društvo je kupilo opremu po trošku nabave od 100.000,00 kn. Korisni vijek trajanja sredstva procijenjen je na četiri godine.

Amortizacija stroja za cijeli korisni vijek njegova trajanja bila bi:

Tablica 2:Obračun amortizacije linearnom metodom

Godina	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Akumulirana amortizacija	Sadašnja vrijednost
1.	25%	25.000,00	25.000,00	75.000,00
2.	25%	25.000,00	50.000,00	50.000,00
3.	25%	25.000,00	75.000,00	25.000,00
4.	25%	25.000,00	100.000,00	-
Ukupno:		100.000,00	-	-

U primjeru se pretpostavlja da je ostatak vrijednosti sredstva na kraju njegova procijenjenog vijeka trajanja jednak nuli.

²⁸ Ibid

2.3.3. Primjer utvrđivanja troška amortizacije primjenjujući aritmetički oblik degresivne metode

Društvo je kupilo opremu po trošku nabave od 100.000,00 kn. Korisni vijek trajanja sredstva procijenjen je na četiri godine. Amortizacija stroja za cijeli korisni vijek njegova trajanja bila bi:

Tablica 3: Obračun amortizacije primjenom aritmetičkog oblika metode opadajućeg salda

Godina	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Akumulirana amortizacija	Sadašnja vrijednost
1.	40%	40.000,00	40.000,00	60.000,00
2.	30%	30.000,00	70.000,00	30.000,00
3.	20%	20.000,00	90.000,00	10.000,00
4.	10%	10.000,00	100.000,00	-
Ukupno:		100.000,00	-	-

$$Am_n = \frac{NV}{v} + \frac{(v + 1 - 2n) * r}{2}$$

2.3.4. Primjer utvrđivanja troška geometrijskog oblika degresivne metode

Vrijednost sredstva iznosi 100.000,00 kn. Stopa amortizacije je 25%.

Tablica 4: Obračun amortizacije primjenom geometrijskog oblika metode opadajućeg salda

Godina	Stopa amortizacije	Godišnji iznos amortizacije	Akumulirana amortizacija	Sadašnja vrijednost
1.	25%	25.000,00	25.000,00	75.000,00
2.	25%	18.750,00	43.752,00	56.250,00
3.	25%	14.062,50	57.814,50	42.187,50
4.	25%	10.546,88	68.361,38	31.640,62
5.	25%	7.910,16	76.271,54	23.730,46
6.	25%	5.932,62	82.204,16	17.797,84
.	.	.	.	.
.	.	.	.	.
Ukupno:		100.000,00	100.000,00	

2.3.5. Primjer utvrđivanja troška amortizacije funkcionalnom metodom obračuna

Vrijednost po jedinici proizvoda = nabavna vrijednost imovine / ukupni broj proizvoda

Amortizirajući iznos = vrijednost po jedinici proizvoda* broj proizvoda u određenoj godini

Trgovačko društvo „Mars“ d.d. ima u vlasništvu stroj čiji je trošak nabave 600.000,00 kn. Za ovaj stroj društvo obračunava amortizaciju po učinku (funkcionalni obračun amortizacije). Predviđeno je da se u razdoblju od 4 godine na stroju proizvede 150.000 komada proizvoda „S“.

- Planirani iznos amortizacije po jedinici proizvoda kroz razdoblje vijeka upotrebe = trošak nabave postrojenja/planirana količina kroz vijek uporabe

= 600.000,00/150.000= 4,00 kn/kom

- a) Obračun amortizacije za 1 godinu vijeka upotrebe uz pretpostavku da je stvarno proizvedeno 40.000 komada proizvoda „S“.

Stvarna proizvedena količina u prvoj godini = 40.000 kom.

Planirana amortizacija = 4,00 kn/kom

Amortizacija za 1. godinu = 40.000 komada x 4,00 kn/kom. = 10.000,00 kn

- b) Obračun amortizacije za 2 godinu vijeka upotrebe uz pretpostavku da je stvarno proizvedeno 60.000 komada proizvoda „S“.

Stvarna proizvedena količina u drugoj godini = 60.000 kom.

Planirana amortizacija = 4,00 kn/kom

Amortizacija za 2. godinu = 60.000 komada x 4,00 kn/kom. = 15.000,00 kn

3. ISKAZIVANJE AMORTIZACIJE U RAČUNOVODSTVENE I POREZNE SVRHE

Obračun amortizacije prema računovodstvenim standardima započinje kad je imovina spremna za upotrebu, tj. kad se nalazi na lokaciji i u uvjetima potrebnim za korištenje koje je namijenila uprava.²⁹

Za razliku od računovodstvenih standarda, porezni propisi priznaju trošak amortizacije počevši od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu. Iz navedenog proizlazi da se primjerice, imovina koja je nabavljena u svibnju i spremna je za korištenje od lipnja, a zapravo se koristi od rujna, prema računovodstvenim standardima amortizira od lipnja, a prema poreznim propisima od rujna. Svaki poduzetnik dužan je zadovoljiti oba kriterija te će tako za svrhe računovodstvenog izvještavanja obračunavati amortizaciju od lipnja, a takav trošak amortizacije će za porezne svrhe u godišnjoj prijavi poreza na dobit korigirati osnovicu za prekomjernu obračunanu amortizaciju. Takav postupak dovest će do pojave privremene razlike odnosno odgođene porezne imovine. Amortizacija obračunana za porezne svrhe i amortizacija obračunana prema HSFI i MSFI mogu biti identične. U takvim slučajevima ne dolazi do privremenih razlika, tj. odgođene porezne imovine i odgođenih poreznih obveza.³⁰ Dosad se u našoj praksi amortizacija obračunana za porezne svrhe priznavala u financijskim izvještajima jer se MRS 12 jednostavno nije primjenjivao. No, donošenjem HSFI i dosljednom primjenom njihovih odredbi neminovno dolazi do razlika u obračunu amortizacije prema odredbama HSFI i prema odredbama poreznih propisa koje dovode do nužnosti knjiženja privremenih razlika. Temeljni cilj knjiženja privremenih razlika je uklanjanje učinaka korištenja poreznih pogodnosti koje omogućuje Zakon o porezu na dobit iz poslovnih rezultata iskazanih u Izvještaju o dobiti ili gubitku. To je najveća promjena u našoj računovodstvenoj praksi u posljednjih 20 godina.³¹

U tablici 5. istaknute su najbitnije razlike u obračunu amortizacije između računovodstvenih i poreznih i poreznih propisa.

²⁹ Računovodstvo i revizija, Zagreb, siječanj 2017., str.22

³⁰ Belak V., Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci, 2009., str. 90.

³¹ Ibid

Tablica 5: Razlike između računovodstvenih i poreznih propisa u obračunu amortizacije

Računovodstveni propisi za obračun amortizacije	Porezni propisi za obračun amortizacije
1. Metode amortizacije uključuju: lineranu metodu, degresivnu metodu tj. metodu opadajućeg salda i funkcionalnu metodu tj. metodu jedinice (t.47. HSFI 6.; t. 62. MRS-a 16).	1. Amortizacija se priznaje kao rashod do svote obračunane na trošak nabave po linearnoj metodi i po propisanim stopama (Zakon o porezu na dobit, čl.12, st.1. i st.7.)
2. Amortizacija imovine započinje kad je imovina spremna za upotrebu, tj. kad se nalazi na lokaciji i u uvjetima potrebnim za korištenje koje je namjenila uprava (t.45. HSFI 6; t. 55. MRS-a 16).	2. Trošak amortizacije priznaje se u porezni rashod od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu (Zakon o porezu na dobit, čl.12., st.8.).
3. Amortizacija ne prestaje kad se imovina prestaje koristiti i povlači iz upotrebe ili stoji zbog popravka (t. 45. HSFI 6; t.52. MRS-a 16).	3. Ne priznaju se troškovi amortizacije za imovinu kojom se ne obavlja djelatnost (Pravilnik o porezu na dobit, čl.22., st.5.).
4. Amortizirajući iznos imovine treba rasporediti sustavno tijekom njegova vijeka upotrebe (t.43. HSFI 6; t.50. MRS 16).	4. Amortizacija dugotrajne imovine priznaje se kao rashod primjenom godišnjih stopa iz stavka 5, čl.12. Zakona o porezu na dobit koje se mogu udvostručiti.

Privremene razlike su definirane u Međunarodnom računovodstvenom standardu 12. Porez na dobit (za one koji po Zakonu o računovodstvu primjenjuju MRS/MSFI) odnosno u Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja 14 .Vremenska razgraničenja (za one koji po Zakonu o računovodstvu primjenjuju HSFI) kao razlike između računovodstvene dobiti i oporezive dobiti koje nastaju u jednom (ili više) razdoblju-godini, a ukidaju se - neutraliziraju, poništavaju u budućnosti. ³²

³² Antić A. P., Idžojić I., Privremene razlike i učinci na tekuću i buduću poreznu obvezu – odgođena i dospjela porezna obveza, odgođena i dospjela porezna imovina, https://www.google.hr/search?q=privremene+razlike&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab&gfe_rd=cr&dcr=0&ei=KfO7Wa_qGIGBX4TYnpAD, pristupljeno (20.07.2017.)

Privremene razlike predstavljaju razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine ili obveze u bilanci i njihove porezne osnovice, a mogu biti: ³³

-oporezive privremene razlike - to su privremene razlike koje će imati za posljedicu oporezivu dobit ili gubitak u budućim razdobljima kada će obveza biti podmirena ili knjigovodstvena vrijednost imovine nadoknađena

-odbitne privremene razlike – to su privremene razlike koje će imati za posljedicu iznose koji se mogu odbiti pri određivanju oporezive dobiti ili gubitka u budućim razdobljima kada će svota imovine biti nadoknađena ili obveza podmirena.

Oporezive privremene razlike nastaju kada je knjigovodstveni iznos imovine veći od iznosa imovine obračunate u porezne svrhe ili kada je knjigovodstveni iznos obveze manji od iznosa obveza obračunatih u porezne svrhe . Odbitne privremene razlike odnosno odgođena porezna imovina nastaje u slučaju kada je knjigovodstveni iznos imovine manji od iznosa imovine obračunate u porezne svrhe ili kada je knjigovodstveni iznos obveza veći od iznosa obveza obračunatih u porezne svrhe . Privremene razlike između dobiti ili gubitka u računovodstvu i porezne osnovice mogu nastati kao posljedica: privremenih razlika kod rashoda i privremenih razlika kod prihoda. Privremene razlike kod rashoda su razlike između računovodstvene dobiti i porezne osnovice zbog toga što se porezno priznati rashodi uključuju u različita razdoblja pri utvrđivanju poslovnoga rezultata. Kod prihoda, privremene razlike nastaju kod prihoda koji se uključuju u obračun poslovnoga rezultata i osnovice poreza na dobit, ali se pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit i računovodstvene dobiti uključuju u različite poslovne godine. Privremene razlike nastaju u jednome ili više razdoblja, a ukidaju se u jednome ili više razdoblja. Privremene razlike kod prihoda u financijskim izvještajima u Hrvatskoj nisu moguće jer porezni propisi ni za jedan prihod ne propisuju kasnije priznavanje za svrhe poreza nego za računovodstvene svrhe odnosno svrhe financijskoga izvještavanja.³⁴

³³ Dražić Lutilsky, I., Dragija, M., Novosel-Belavić, R., : Računovodstveni i porezni aspekt amortizacije u hrvatskim poduzećima, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 12, br. 1., 2014., str. 44.

³⁴ Dražić Lutilsky, I., Dragija, M., Novosel-Belavić, R., : Računovodstveni i porezni aspekt amortizacije u hrvatskim poduzećima, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 12, br. 1., 2014., str. 45.

3.1. Stope amortizacije

Porezni propisi u Republici Hrvatskoj omogućavaju poslovnom subjektu da koristi ubrzane godišnje amortizacijske stope. Prema trenutno važećem Zakonu o porezu na dobit, maksimalne porezno dopustive amortizacijske stope su visoke i dugotrajna imovina korištenjem takvih stopa najčešće je podcijenjena.³⁵

Tablica 6: Godišnje stope amortizacije prema poreznim propisima ³⁶

Grupa dugotrajne imovine	Vijek trajanja	Godišnja stopa amortizacije	Podvostručena stopa amort.
Građevinski objekti i brodovi preko 1000 BRT	20 godina	5%	10%
Osobni automobili i osnovno stado	5 godina	20%	40%
Nematerijalna imovina. Oprema, mehanizacija vozila, osim za osobne automobile	4 godine	25%	50%
Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže	2 godine	50%	100%
Ostala nespomenuta imovina	10 godina	10%	20%

Godišnje amortizacijske stope utvrđuju se prema amortizacijskom vijeku za svrhe oporezivanja, za pojedine su grupe dugotrajne imovine. Porezni propis dopušta da se godišnje stope amortizacije iz stupca 3. udvostruče, temeljem čega dolazimo do najviše porezno dopustivih stopa amortizacije prikazanih u 4. stupcu.³⁷

³⁵ Burza, <https://burza.com.hr/portal/amortizacija-materijalne-i-nematerijalne-imovine/7586>, pristupljeno (22.07.2017.)

³⁶ Članak 12.(NN 148/13) Zakona o porezu na dobit, <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>, pristupljeno (22.07.2013.)

³⁷ Računovodstvo i revizija , Zagreb,siječanj 2017., str. 22.

Amortizacija dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine priznaje se pravnim i fizičkim osobama (dohodašima) kao rashod u svoti obračunanoj na trošak nabave po linearnoj metodi primjenom godišnjih amortizacijskih stopa.

Pritom se dugotrajnom materijalnom i nematerijalnom imovinom smatraju stvari i prava čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kn i vijek trajanja dulji od godinu dana.³⁸

Iznos amortizacije, obračunat po stopama koje su iznad najviših porezno dopustivih stopa, privremeno je porezno nepriznat rashod te je poreznu osnovicu potrebno uvećati za iznos amortizacije koji prelazi najviše porezno dopustivi iznos (Obrazac PD, red. Br. 18.).

Privremena razlika ukida se u razdoblju kada više neće biti amortizacije s računovodstvenog aspekta, ali će se idalje obračunavati za porezne svrhe, a trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat iskazuje se na red. br. 33. Obrasca PD u skladu s čl. 6. st. 1. toč. 4. Zakona o PD.³⁹

Nužno je za napomenuti da se u praksi često postavljaju pitanja u svezi obvezne primjene jednakih stopa amortizacije za svaku pojedinu skupinu istovrsne dugotrajne imovine na primjer sve osobne automobile, sva prijenosna računala, sve poslovne zgrade, sve strojevi i slično. U računovodstvenoj praksi postoji mogućnost primjene različitih amortizacijskih stopa na pojedina sredstva dugotrajne imovine koja se nalaze unutar iste skupine istovrsne dugotrajne imovine. Kao što je već navedeno računovodstveni postupci pri određivanju korisnog vijeka uporabe dugotrajne materijalne imovine te njegovih mogućih budućih promjena određeni su zahtjevima HSFI-a 6 – Dugotrajna materijalna imovina te MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, no utvrđivanje godišnje stope amortizacije ovisi o tome na koji način pojedini poduzetnik određuje vijek uporabe pojedine dugotrajne imovine. Za imovinu za koju je vijek uporabe izražen vremenom odnosno brojem godina uporabe, što je i najčešći slučaj u tuzemnoj računovodstvenoj praksi, za obračun amortizacije se utvrđuju godišnje stope amortizacije.

Zaključno nema zapreke da se, temeljem procjene korisnog vijeka trajanja, za svako pojedino sredstvo dugotrajne imovine primjeni različita stopa amortizacije.⁴⁰

³⁸ RRIF, http://www.rrif.hr/VIII_RACUNOVODSTVENE_INFORMACIJE-16068C.pdf, str. 59

³⁹ Računovodstvo i revizija, Zagreb, ožujak 2017, str. 18.

⁴⁰ Zaloker. D., Istovrsna imovina - različite amortizacijske stope, Teb poslovno savjetovanje, Zagreb, <http://www.poslovni-info.eu/sadrzaj/financije/istovrsna-iovovina-razlicite-amortizacijske-stope/> pristupljeno (22.07.2013.)

3.2. Amortizacija kao porezno priznati i nepriznati rashod

Porezni obveznik koji je obveznik poreza na dobit prilikom zaključivanja financijske godine mora sastaviti i predati Obrazac poreza na dobit. Prilikom sastavljanja obrasca utvrđuje poreznu osnovicu sukladno računovodstvenim propisima kao razliku prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit koja može biti uvećana ili umanjena sukladno odredbama Zakona o porezu na dobit (NN 148/13).

Kada je riječ o porezno nepriznatim rashodima onda govorimo o rashodima koji uvećavaju poreznu osnovicu u obrascu poreza na dobit. Dakle, ukoliko dolazi do uvećanja porezne osnovice dolazi i do većeg iznosa poreza na dobit koji moramo uplatiti.

Stoga je za sve obveznike vrlo važno poznavati koji to rashodi uvećavaju osnovicu poreza na dobit kako bi tokom godine pazili na troškove koje knjiže u vlastitim knjigovodstvenim evidencijama te kako ne bi došlo do krive prosudbe konačnog rezultata a time i „iznenađenja“ na kraju godine.⁴¹

Porezno nepriznati rashodi koji uvećavaju osnovicu poreza su:⁴²

- Za rashode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani gubitci), ako su bili iskazani u rashodima
- Za svotu amortizacije iznad svota propisanih u članku 12. ovog Zakona
- Za 50 % troškova reprezentacije (ugošćenja, darova sa ili bez utisnutog znaka tvrtke ili proizvoda, troškova odmora, športa, rekreacije, zakupa automobila, plovila, zrakoplova, kuća za odmor), u visini troškova nastalih iz poslovnog odnosa s poslovnim partnerom
- Za 30 % troškova, osim troškova osiguranja i kamata, nastalih u svezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz (osobni automobil, plovilo, helikopter, zrakoplov i sl.), poslovnih, rukovodnih i drugih zaposlenih osoba, ako se na osnovi korištenja sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća (nakon 01.01.2018. za 50%)

⁴¹ Knjižnica računovođe, plaće i računovodstveni standardi, <http://www.racunovodja.hr/33/porezno-nepriznati-rashodi-l-7-zakona-o-porezu-na-dobit-uniqueidRCViWTptZHJ3hZAWP4cu4n-iGG-3mrMh/>, pristupljeno (23.07.2017.)

⁴² Članak 7. (NN 148/13, 115/16) Zakona o porezu na dobit, <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>, pristupljeno (23.07.2017.)

- Za manjkove na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore, u smislu propisa o poreza na dodanu vrijednost, po kojoj osnovi se ne plaća porez na dohodak
- Za troškove prisilnih naplata poreza ili drugih davanja
- Za kazne koje izriče mjerodavno tijelo
- Za zatezne kamate između povezanih osoba
- Za povlastice i duge oblike imovinskih koristi danih fizičkim ili pravnim osobama da nastane, odnosno ne nastane određeni događaj, tj. da se određena radnja obavi, primjerice bolje ili brže nego inače, ili da se propusti obaviti
- Za darovanja iznad svote za 7. i 8. stavak ovog članka
- Za kamate koje nisu porezno priznati rashod prema odredbama ovog članka
- Za rashode utvrđene u postupku nadzora s pripadajućim porezom na dodanu vrijednost, porezom na dohodak, prirez porezu na dohodak, te obveznim doprinosima koji su nastali u svezi skrivenih isplata dobiti, te izuzimanja dioničara, članova društva i fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost od koje se plaća porez na dobit, te s njima povezanim osobama
- Za sve druge rashode koji nisu u izravno u svezi s ostvarivanjem dobiti i druge svote povećanja porezne osnovice, a koji nisu bili uključeni u poreznu osnovicu.

Amortizaciju goodwilla primjenjuju obveznici primjene HSFI (porezno nepriznata amortizacija goodwilla), dok obveznici primjene MSFI goodwill testiraju na umanjenje. Amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz priznaje se do 400.000,00 kn troška nabave po jednom sredstvu. Ako trošak nabave premašuje navedenu svotu, a amortizacija iznad navedene svote priznaje se samo ako sredstvo služi isključivo za registriranu djelatnost najma ili prijevoza.⁴³

Kao što smo već gore predhodno spomenuli, kada je riječ o porezno nepriznatim rashodima onda govorimo o rashodima koji uvećavaju poreznu osnovicu u obrascu poreza na dobit.

Isto tako, kada govorimo o porezno priznati rashodima, oni smanjuju poreznu osnovicu u obrascu poreza na dobit, a samim time smanjuju i dugovanje za porez. U nastavku teksta navedeni su porezno priznati rashodi:⁴⁴

⁴³ Računovodstvo i financije, Zagreb, siječanj 2017., str. 23.

⁴⁴ Članak 6. Zakona o porezu na dobit NN 177/04, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_12_177_3067.html, pristupljeno (23.07.2017.)

- Za prihode od dividendi i udjela u dobiti,
- Za prihode od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani dobiti) ako su bili uključeni u poreznu osnovicu,
- Za prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu, a nisu isključena iz porezne osnovice kao porezno priznati rashod,
- Za svotu amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima do vrijednosti popisane u članku 12. ovoga Zakona,
- Za svotu plaća i doprinosa na plaću novih zaposlenika za razdoblje za koje se utvrđuje porez, a koja je isplaćena do dana podnošenja porezne prijave,
- Za svotu troškova nastalih za istraživanje i razvoj,
- Za svotu troškova nastalih za školovanje i stručno usavršavanje zaposlenika.

3.3. Vrste dugotrajne imovine koja podliježe amortizaciji

Dugotrajna materijalna imovina kod velikog broja poduzetnika različitih djelatnosti vrlo često čini značajan dio vrijednosti ukupne imovine. Zbog toga je i računovodstveno postupanje s dugotrajnom imovinom od posebne važnosti. Dugotrajna materijalna imovina jest oblik imovine bez koje gotovo da i nije moguće obavljati neku djelatnost. Ona može biti u vlasništvu poduzeća, no isto tako može se rabiti u najmu ili zakupu. S dugotrajnom materijalnom imovinom postoji niz transakcija i poslovnih događaja, od samog postupka nabave kupnjom, izradom u vlastitoj režiji, razmjenom, donacijom, zatim tijekom upotrebe, pa sve do povlačenja iz upotrebe i otuđenja.

Ovi poslovni događaji evidentiraju se kroz računovodstvo u knjizi inventara, analitičkog knjigovodstva materijalne imovine i glavne knjige.⁴⁵

⁴⁵ Skendrović Lj., Hopp S., Stručni rad: Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temelje financijske izvještaje društva Marbo Produkt d.o.o., str. 92.

Potrebno je naglasiti da amortizaciji podliježe samo potrošiva dugotrajna materijalna i nematerijalna (samo ako je plaćena) imovina.⁴⁶

Dugotrajna imovina obuhvaća:

- a) dugotrajnu materijalnu imovinu koja može biti potrošiva i nepotrošiva. Potrošiva materijalna imovina (npr. građevinski objekti, strojevi i oprema, transportna sredstva i dr.)
- b) dugotrajnu nematerijalnu imovinu (prava) koja predstavlja istrošivu dugotrajnu imovinu kao što su na primjer patenti, licencije, softveri i sl.⁴⁷

Sredstva koja podliježu amortizaciji moraju ispunjavati ove kriterije:⁴⁸

- od sredstva se očekuje da će se koristiti dulje od jednog obračunskog razdoblja
- imaju ograničeni vijek trajanja i
- društvo ih drži za uporabu u proizvodnji ili prodaji robe i pružanju usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe.

Prema čl. 17. Zakona o računovodstvu, bilanca sadrži slijedeće minimalne pozicije dugotrajne imovine koje podliježu amortizaciji:⁴⁹

I. NEMATERIJALNA IMOVINA

1. Izdatci za razvoj
2. Patenti, licencije, koncesije, zaštitni znaci i ostala slična prava
3. Goodwill

II. MATERIJALNA IMOVINA

1. Građevinski objekti
2. Postrojenja i oprema
3. Alati, pogonski i uredski inventar, namještaj i transportna sredstva
4. Stambene zgrade i stanovi

⁴⁶ Obrtnička komora zadarske županije, <http://www.obrtnicka-komora-zadar.hr/podsjetnik1/amortizacija>, pristupljeno (23.07.2017.)

⁴⁷ RRIF, Zagreb, siječanj 2015., str. 15.

⁴⁸ Belak V., et al.: Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Rrif, Zagreb, 2005., str. 607.

⁴⁹ Ibid,

5. Ostala nematerijalna imovina (ulaganje u višegodišnje nasade, osnovno stado, ostalo).

3.3.1. Imovina koja ne podliježe amortizaciji

Iako su Zakonom o računovodstvu osnivački izdatci i izdatci za istraživanje navedeni kao bilančne stavke, amortizaciji ne podliježu, jer se oni ne kapitaliziraju nego se priznaju kao rashod kada nastanu. Navedeno proizlazi iz t. 57. i t. 42. MRS-a 38.

Amortizaciji ne podliježe ni zemljište (t. 46. MRS-a 38), jer obično ima neograničeni vijek trajanja i stoga je to sredstvo koje se ne amortizira.

Jednako je i s umjetničkim djelima trajne vrijednosti (umjetničke slike i sl.), te sa šumama i sličnim obnovljivim resursima. Financijska imovina (udjeli i dr.) također se ne amortizira. Amortizaciji ne podliježu niti materijalna sredstva u pripremi. Amortizacija sredstava u pripremi započinje tek kada su ona spremna za uporabu i stavljena u uporabu, odnosno kada se počnu koristiti u proizvodnji, prodaji, pružanju usluga ili za administrativne svrhe.

4. PRAKTIČNI PRIMJER AMORTIZACIJE U DRUŠTVU ZM-VIKOM D.O.O. ŠIBENIK

ZM-Vikom d.o.o. osnovan je 1993 godine, kao proizvodna tvrtka unutar Zagreb Montaža Grupe.

Tvrtka je specijalizirana za proizvodnju:

- lakih i teških čeličnih konstrukcija,
- podvozja za poluprikolice i nadgrađa kiper vozila,
- unutarnjih dijelova elektrofiltera,
- dijelova postrojenja za pročišćavanje plinova (kućišta elektro i vrećastih filtera, dimovodni kanali, kućišta katalizatora i turboreaktora, silose...).
- dijelovi za željeznička vozila (čelična konstrukcija sanduka)

Tvrtka je 2008 godine preselila proizvodnju u proizvodno poduzetničku zonu PODI, 6 km od grada Šibenika. Na površini od 150 000 m², sagrađen je novi proizvodni pogon, površine 22 000 m², u kojem je oko 225 zaposlenika.

Slika 1. Zagreb Montaža Grupa, <http://www.zagreb-montaza.hr/vikom.asp>

Iz bilješki uz financijske izvještaje za godinu završenu 31. prosinca 2016. godine definirani su poslovni segmenti, priznavanje prihoda, rashodi, nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina, financijski instrumenti, umanjeње vrijednosti imovine, koji su usko povezani s temom Završnog rada kako slijedi.

Poslovni segmenti

Za potrebe izvještavanja Direktora, Društvo je organizirano kao jedna poslovna jedinica, te se njegova aktivnosti smatraju jednim poslovnim segmentom.

Priznavanje prihoda

Prihodi od prodaje robe i usluge priznaju se u trenutku isporuke robe i usluga i prijenosa vlasništva. Sukladno propisima prihodi ostvareni prodajom proizvoda i usluga iskazani su po fakturnoj vrijednosti umanjenoj za porez na dodanu vrijednost. Prihodi nastali prodajom robe priznaju se kada se značajan rizik i koristi vlasništva prenose na kupca te kada ne postoji značajna neizvjesnost s naslova prodaje, pripadajućih troškova ili mogućih povrata robe. Kod pružanja usluge prihod se priznaje kada ne postoji značajna neizvjesnost u pogledu pružanja usluge ili pripadajućih troškova.

Prihodi od kamata se obračunavanju na temelju nepodmirenog potraživanja i po primjenjivim kamatnim stopama, a kamate i dividende nastale korištenjem sredstava društvo priznaje kada je izvjesno da će ekonomske koristi povezane s transakcijom pritijecati u društvo i kada se mogu pouzdano izmjeriti. Prihod od kamata priznaje se po obračunu (uzevši pri tome obzir efektivnu zaradu po sredstvima), osim kada je naplata neizvjesna. Prihod od dividendi priznaje se na datum stjecanja prava na dividendu.

Rashodi

U poslovne rashode evidentiraju se svi troškovi sirovina i materijala, energije, usluga na izradi proizvoda, bruto plaće, amortizacija i svi ostali troškovi u odnosu na fakturiranu realizaciju. Financijski rashodi evidentiraju se temeljem primljenih obračuna za kamate obračunate na primljene kredite i na zakašnjenja u plaćanju prema dobavljačima i temeljem preračuna stranih valuta u kune tijekom godine i na dan bilance.

Nematerijalna imovina

Pojedinačno nabavljena nematerijalna imovina vrednuje se po trošku nabave. Trošak nabave nematerijalne imovine koja je stečena u poslovnoj kombinaciji je njena fer vrijednost na dan stjecanja. Nakon inicijalnog priznavanja, nematerijalna imovina vrednuje se po trošku ulaganja umanjenom za akumuliranu amortizaciju te eventualna akumulirana umanjena vrijednosti.

Interno razvijena nematerijalna imovina, isključujući troškove razvoja, ne kapitalizira se, te se iznos utroška evidentira u računu dobiti i gubitka u trenutku njihova nastanka. Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine može biti ograničen ili neograničen.

Nematerijalna imovina koja ima ograničeni korisni vijek trajanja amortizira se tijekom svog korisnog vijeka trajanja te se ocjenjuje eventualno umanjenje vrijednosti te imovine kada god se pojavi indikacija da vrijednost te imovine može biti umanjena, kao što će to biti opisano u računovodstvenoj politici Umanjenje imovine u nastavku. Nematerijalna imovina s ograničenim vijekom trajanja amortizira se korištenjem pravocrtne amortizacijske metode tijekom očekivanog vijeka trajanja koji ne prelazi 10 godina. Amortizacijski period kao i metoda amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom trajanja pregledava se najmanje krajem svakog izvještajnog razdoblja. Promjene u očekivanom korisnom vijeku trajanja ili modelu korištenja budućih ekonomskih koristi utjelovljenih u imovini evidentiraju se kao promjena amortizacijskog razdoblja ili metode, ovisno o tome što je od navedenog primjenjivo, te se tretira kao promjena računovodstvene procjene.

Dobici ili gubici nastali od prestanka priznavanja nematerijalne imovine vreduju se kao razlika između neto ostvarenih primitaka te sadašnje vrijednosti imovine i priznaju se u račun dobiti i gubitka u trenutku priznavanja imovine.

Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, postrojenja i oprema, izuzev zemljišta, iskazuju se po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i trajna umanjenja vrijednosti. Stavke nekretnina, postrojenja i opreme koje su rashodovane ili prodane isključene su iz bilance zajedno sa pripadajućom akumuliranom amortizacijom. Bilo koja zarada ili gubitak nastao pri prestanku priznavanja imovine (izračunat kao razlika između neto prodanih primitaka i knjigovodstvene vrijednosti imovine u trenutku prodaje) se iskazuje u računu dobitka i gubitka u godini prestanka priznavanja. Troškovi tekućeg i investicijskog održavanja materijalne imovine radi obnove ili zadržavanja ekonomske koristi u budućnosti evidentiraju se kao trošak tekućeg razdoblja.

Amortizacija se knjiži kao trošak razdoblja, a obračunava se pravocrtnom metodom.

Očekivani vijek trajanja prema oblicima imovine je slijedeći:

Postrojenja i oprema	od 2 do 8 godina
Alati, pogonski inventar i ostala oprema	od 2 do 8 godina
Ostala oprema- softver	4 godine

Korisni vijek trajanja, metoda amortizacije i ostatak vrijednosti preispituju se na kraju svake poslovne godine i ukoliko se očekivanja razlikuju od prethodnih procjena, promjene se priznaju kao promjene u računovodstvenim procjenama.

Stvari i oprema evidentiraju se kao materijalna sredstva ukoliko im je pojedinačna nabavna vrijednost u trenutku nabave veća od 3.500,00 kn.

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti evidentiraju se inicijalno po trošku, koji predstavlja fer vrijednost dane ili primljene protučinidbe te uključujući zavisne troškove transakcije. Nakon početnog priznavanja ulaganja koja su klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka vrednuju se po fer vrijednosti. Dobici ili gubici na ulaganjima koji su klasificirani kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka priznaju se kao prihodi ili kao rashodi. Dobici ili gubici na ulaganjima raspoloživim za prodaju evidentiraju se u okviru kapitala i rezervi, sve dok se ulaganje ne proda, naplati ili mu se trajno smanji vrijednost, kada se kumulativna dobit ili gubitak prije iskazan u okviru kapitala i rezervi prenosi u korist ili na teret prihoda.

Ostala financijska imovina koja se drži do dospijeca te financijske imovine, kao što su dani i primljeni krediti i izdane obveznice, naknadno se vrednuju po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Amortizirani trošak izračunava se uzimajući u obzir premije ili diskonte nastale prilikom stjecanja, kroz period do dospijeca. Za ulaganja vrednovana po amortiziranom trošku gubici i dobiti priznaju se na teret ili u korist prihoda kada im se trajno smanji vrijednost ili su otuđena, te kroz proces amortizacije. Redovne transakcije sa financijskim instrumentima se evidentiraju kada je imovina isporučena (datum namire). Kod knjiženja datumu namire, promjene u vrijednosti imovine se evidentiraju, iako imovine nije priznata do trenutka namire.

Umanjenje vrijednosti imovine

Društvo provjerava na svaki dan bilance da li postoje indikatori gubitka vrijednosti imovine. U slučaju da takvi indikatori postoje, ili kada je godišnji test gubitka vrijednosti zahtijevan, Društvo procjenjuje nadoknadivu vrijednost imovine. Nadoknadivi iznos procijenjen je kao viši od neto prodajne cijene i vrijednosti u uporabi. Neto prodajna cijena je iznos koji se može dobiti prilikom prodaje imovine u transakciji između dviju voljnih nezavisnih strana umanjena za troškove prodaje, dok vrijednost u uporabi predstavlja sadašnju vrijednost procijenjenih budućih novčanih tijekova za koje se očekuje da će nastati iz neprestane upotrebe imovine kroz njen ekonomski vijek trajanja te prodaje na kraju vijeka trajanja. Nadoknadivi iznos se procjenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja stvara novac kojoj to sredstvo pripada.

Jedinica koja stvara novac je primarno određena na bazi pojedinog društva. Gdje knjigovodstveni iznos prelazi taj procijenjeni nadoknadivi iznos, imovini je umanjena vrijednost do njenog nadoknadivog iznosa.

Slika 2. Bruto bilanca razreda 0 za 2016. godinu

Konto	Opis konta/klasa	Poč.st/duguje	Poč.st/potražuje	Promet/duguje	Promet/potražuje	Saldo/duguje	Saldo/potražuje
0	POTRAŽIVANJA ZA UPISANI KAPITAL I DUGOTRAJNA IMOVINA	3.023.641,48	0,00	245.956.483,15	124.343.994,65	124.636.129,98	0,00
01	NEMATERIJALNA IMOVINA	20.031,23	0,00	122.663,60	18.626,41	124.068,42	0,00
012	Patenti, licencije, koncesije, zaštitni znaci i ostala slična prava	457.234,20	0,00	122.663,60	0,00	579.897,80	0,00
012000	Ulaganje u patente, licence i softver	266.345,69	0,00	0,00	0,00	266.345,69	0,00
012600	Ulaganja na tuđoj imovini	190.888,51	0,00	122.663,60	0,00	313.552,11	0,00
019	Akumulirana amortizacija nematerijalne imovine	0,00	437.202,97	0,00	18.626,41	0,00	455.829,38
019000	Akumulirana amortizacija osnivačkih ulaganja	0,00	437.202,97	0,00	18.626,41	0,00	455.829,38
02	MATERIJALNA IMOVINA – PRIRODNA BOGATSTVA	0,00	0,00	6.979.126,37	0,00	6.979.126,37	0,00
020	Zemljišta	0,00	0,00	6.979.126,37	0,00	6.979.126,37	0,00
020100	Građevinsko zemljište (bez zgrada)	0,00	0,00	6.979.126,37	0,00	6.979.126,37	0,00
03	MATERIJALNA IMOVINA – GRAĐEVINSKI OBJEKTI, OPREMA I	2.339.151,59	0,00	238.854.693,18	123.998.579,28	117.195.265,49	0,00
030	Građevinski objekti	0,00	0,00	114.344.473,60	0,00	114.344.473,60	0,00
030000	Građevinski objekti	0,00	0,00	114.344.473,60	0,00	114.344.473,60	0,00
031	Postrojenja i oprema (strojevi)	38.800.750,91	0,00	1.388.522,26	14.772,57	40.174.500,60	0,00
031000	Postrojenja i oprema	38.800.750,91	0,00	1.388.522,26	14.772,57	40.174.500,60	0,00
032	Alati, pogonski i uredski inventar, pokućstvo i transportni uređaji	4.622.242,31	0,00	55.963,20	160.212,49	4.517.993,02	0,00
032000	Alati, pogonski i uredski inventar, pokućstvo i transportni uređaji	4.622.242,31	0,00	55.963,20	160.212,49	4.517.993,02	0,00
034	Materijalna sredstva u pripremi	0,00	0,00	122.890.749,06	122.890.749,03	0,03	0,00
034900	Osnovna sredstva u pripremi	0,00	0,00	122.890.749,06	122.890.749,03	0,03	0,00
039	Akumulirana amortizacija građevinskih objekata i opreme	0,00	41.083.841,63	174.985,06	932.845,19	0,00	41.841.701,76
039100	Akumul. amortiz. postrojenja i opreme (analitika po opremi)	0,00	36.589.852,23	14.772,57	861.066,03	0,00	37.436.145,69
039200	Akumul. amortiz. alata, pogonskog inventara, pokućstva i transportnih	0,00	4.493.989,40	160.212,49	71.779,16	0,00	4.405.556,07
06	FINANCIJSKA IMOVINA – DUGOROČNA (s povratom dužim od	515.633,59	0,00	0,00	326.788,96	188.844,63	0,00
060	Udjeli (dionice) u povezanim društvima (s više od 20%	60.848,75	0,00	0,00	0,00	60.848,75	0,00
060100	Udjeli u kapitalu drugog društva s više od 20%	60.848,75	0,00	0,00	0,00	60.848,75	0,00
067	Ostala dugoročna ulaganja	454.784,84	0,00	0,00	326.788,96	127.995,88	0,00
067000	Ostala dugoročna ulaganja	454.784,84	0,00	0,00	326.788,96	127.995,88	0,00
07	POTRAŽIVANJA – DUGOROČNA (dulje od jedne godine)	148.825,07	0,00	0,00	0,00	148.825,07	0,00
075	Ostala potraživanja – dugoročna	148.825,07	0,00	0,00	0,00	148.825,07	0,00
075000	Ostala potraživanja – dugoročna	148.825,07	0,00	0,00	0,00	148.825,07	0,00
		44.544.686,08	41.521.044,60	245.956.483,15	124.343.994,65	124.636.129,98	0,00

2/2

Izvor: Računovodstvena dokumentacija društva ZM-Vikom d.o.o.

Na slici br. 1. prikazana je bruto bilanca društva ZM-Vikom d.o.o. koja se odnosi samo na razred 0, za razdoblje 01.01.2016 do 31.12.2016. Bilanca prikazuje financijski položaj odnosno stanje imovine, vlastitog i tuđeg kapitala (obveza) na dan bilanciranja.⁵⁰ U našem primjeru prikazana je aktiva i to dio koji se odnosi na dugotrajnu imovinu. U bilanci je amortizacija prikazana pod stavkama dugotrajne nematerijalne i dugotrajne materijalne imovine čijim će se trošenjem iskazivati trošak amortizacije. Saldo nematerijalne imovine iznosi 124.068,42 kn, a akumulirana amortizacija nematerijalne imovine je 455.829,38 kn. Materijalna imovina (prirodna bogatstva) 6.979.126,37 kn što se odnosi na zemljište koje se ne amortizira.

⁵⁰ <http://www.poslovni-info.eu/sadrzaj/menadzment/cemu-menadzerima-sluzi-bilanca/>, (pristupljeno 18.08.2017.)

Saldo materijalne imovine za 2016. god iznosi 117.195.265,49 kn dok njegova akumulirana vrijednost 41.841.701,76 kn.

Korištena je linearna metoda obračuna amortizacija, a pod građevinskim objektima nema amortizacije jer je ista nabavljena ove godine pa će se amortizacija obračunati u 12. mjesecu.

Tablica 7. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 01.01.2016. do 31.12.2016.

Obveznik: 27241901077; ZM-VIKOM D.O.O.				
Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125		79.943.687	83.972.370
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126		13.385	2.353.741
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127		69.603.650	70.942.712
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128			
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129			
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130		10.326.652	10.675.917
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131		76.566.943	81.425.506
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132		-8.631.974	9.251.132
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133		60.435.356	50.791.951
a) Troškovi sirovina i materijala	134		35.447.318	27.740.132
b) Troškovi prodane robe	135		6.001.905	6.375.245
c) Ostali vanjski troškovi	136		18.986.133	16.676.574
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137		16.400.581	15.187.868
a) Neto plaće i nadnice	138		10.762.426	9.986.726
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	139		3.388.082	3.099.833
c) Doprinosi na plaće	140		2.250.073	2.101.309
4. Amortizacija	141		2.744.625	951.472
5. Ostali troškovi	142		5.522.480	5.014.944
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143		0	19.310
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	144			
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	145			19.310
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146		0	0
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	147			
b) Rezerviranja za porezne obveze	148			
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	149			
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150			
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151			
f) Druga rezerviranja	152			
8. Ostali poslovni rashodi	153		95.875	208.829
III. FINANCIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154		185.370	335.714
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	155			
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	156			
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	157			
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158			
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159			

6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	160			
7. Ostali prihodi s osnove kamata	161			1.166
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	162		185.370	334.548
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	163			
10. Ostali financijski prihodi	164			
IV. FINACIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165		3.137.535	2.641.532
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166			
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167			
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168		1.734.110	1.657.175
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	169		569.580	657.568
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	170		833.845	326.789
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	171			
7. Ostali financijski rashodi	172			
V. UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	173			
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174			
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175			
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176			
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177		80.129.057	84.308.084
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178		79.704.478	84.067.038
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179		424.579	241.046
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180		424.579	241.046
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181		0	0
XII. POREZ NA DOBIT	182		295.046	156.171
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183		129.533	84.875
1. Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184		129.533	84.875
2. Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185		0	0
PREKINUTO POSLOVANJE (popunjavanje poduzetnik obveznika MSFI-a samo ako ima prekinuto poslovanje)				
XIV. DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 187-188)	186		0	0
1. Dobit prekinutog poslovanja prije oporezivanja	187			
2. Gubitak prekinutog poslovanja prije oporezivanja	188			
XV. POREZ NA DOBIT PREKINUTOG POSLOVANJA	189			
1. Dobit prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 186-189)	190		0	0
2. Gubitak prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 189-186)	191		0	0
UKUPNO POSLOVANJE (popunjavanje samo poduzetnik obveznik MSFI-a koji ima prekinuto poslovanje)				
XVI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 179+186)	192		0	0
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 192)	193		0	0
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 192)	194		0	0
XVII. POREZ NA DOBIT (AOP 182+189)	195		0	0
XVIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 192-195)	196		0	0
1. Dobit razdoblja (AOP 192-195)	197		0	0
2. Gubitak razdoblja (AOP 195-192)	198		0	0
DODATAK RDG-u (popunjavanje poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)				
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199		0	0
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200			
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201			
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjavanje poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)				
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202			

II. OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203		0	0
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	204			
2 . Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	205			
3 . Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	206			
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	207			
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	208			
6 . Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	209			
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	210			
8. Ostale ne vlasničke promjene kapitala	211			
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT RAZDOBLJA	212			
IV. NETO OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213		0	0
V. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214		0	0
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik ko ji sasta vlja kon solidirani izvještaj)				
VI. SVEOBUH VATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215		0	0
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216			
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217			

Izvor: Računovodstvena dokumentacija društva ZM-Vikom d.o.o.

U tablici 7. je prikazan račun dobiti i gubitka za razdoblje od 01.01.2016. do zaključno 31.12.2016. godine. Općenito za razliku od bilance koja nam daje informaciju o imovini, obvezama i kapitalu na određeni dan, račun dobitka i gubitka daje informaciju koliko smo ostvarili prihoda, rashoda, dobitka, gubitka, te kolika je obveza poreza na dobit nastala iz našeg poslovanja u promatranom razdoblju. Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza, a rashodi su posljedica smanjenja imovine i povećanja obveza. U računu dobitka i gubitka prihodi su razlučeni na redovne (poslovni i financijski) i izvanredne. Na isti način prikazani su i rashodi, ali uz dodatak amortizacije kao dijela redovnih rashoda. Često poduzetnici ne znaju da amortizacija nije obveza poduzetnika i ne uzrokuje novčane izdatke što treba uzeti u obzir pri analizi uspješnosti poslovanja.⁵¹

Ukupni poslovni prihodi u našem primjeru u predhodnoj godini iznosili su 79.943.687 kn, dok su u tekućoj godini iznosili 83.972.370 kn. Ukupni poslovni rashodi u predhodnoj godini iznosili su 76.566.943 kn dok u tekućoj 2017. godini oni iznose 81.425.506 kn. Pod pozicijom poslovnih rashoda, pod retkom br. 4. nalazi se amortizacija te je ista u predhodnoj godini iznosila 2.744.625 kn, dok je u tekućoj godini zasad nešto manja 951.472 kn.

Kada zbrojimo ukupne poslovne prihodi i financijske prihode dobijemo iznos ukupnih prihoda koji su u predhodnoj godini iznosili 80.129.057,a u tekućoj 84.308.084 kn.

⁵¹ <http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/>, (pristupljeno 18.08.2017.)

Zbrojem poslovnih i financijskih rashoda dolazimo do ukupnih rashoda od 79.704.478 kn u predhodnoj godini, a u tekućoj 84.067.038 kn. Porez na dobit se nalazi na r.br. 12. i predhodnu godinu je glasilo 295.046 kn, dok je u tekućoj 156.171 kn.

I na kraju, vidimo da društvo ZM-Vikom posluje u dobiti kako u 2016. u iznosu od 129.533 kn tako i u tekućoj 2017. sa iznosom od 84.875 kn.

Tablica 8. Grupe amortizacije

Grupa amort.	Opis grupe amortizacije	Trajanje	Postotak
ZMV.01	EOP	4	25
ZMV.02	ULAGANJE U PATENTE, LICENCE I SOFTVER	4	25
ZMV.03	APARATI ZA ZAVARIVANJE	4	25
ZMV.04	STROJNA OBRADA	4	25
ZMV.05	OPREMA U POGONU 1	2	50
ZMV.06	OPREMA U POGONU 2	4	25
ZMV.07	OPREMA U POGONU 3	5	20
ZMV.08	OPREMA U POGONU 4	8	12,5
ZMV.09	OPREMA U POGONU 5	0	0
ZMV.10	UREDSKO POKUĆSTVO	4	25
ZMV.11	SREDSTVA TRANSPORTA	4	25
ZMV.12	VAN UPOTREBE	0	0
ZMV.13	GRAĐEVINSKI OBJEKT	40	2,5
ZMV.14	ZEMLJIŠTE		0

Izvor: Računovodstvena dokumentacija društva ZM-Vikom d.o.o.

U tablici 8. je prikazana tablica grupa amortizacije koja se odnosi na cijelu Zagreb Montažu. Šifre osnovnih sredstava po grupama amortizacije radi lakšeg snalaženja. Na primjer u prvom retku se nalazi elektronička oprema u trajanju od 4 godine, i obračunava se po stopi od 25 % . Zatim ide zemljište koje se ne amortizira te građevinski objekti u trajanju od 40 god. po stopi od 2.5%. Oprema je također razdvojena iz razloga što ima puno opreme kao što je npr. magnetna bušilica, strojna obrada, dizalice, rezači, kabine, škripac, pile, oprema za bojanje, škare, probijač i sl. Iz tog razloga kada dođe do nekakvog kvara lakše je pronaći odabranu opremu. Van upotrebe je nešto što je pokvareno ili je trenutno van upotrebe. Svi postotci za obračun amortizacije mogu ići do najviše udvostručenih stopa.

Slika 3. Primjer ulaznog računa

R1

ZM-VIKOM d.o.o.

Industrijska zona Podi bb

22000 ŠIBENIK

OIB kupca: 27241901077
MB kupca: 0529117

10000 Obrtnička 2, ZAGREB
Tel /Fax: 01-2406 077 / 01-2406 078
Email: euroarc@euroarc.hr
Žiro račun: 2340009-1100036370
Banka: HR1223400091100036370
Matični broj: 3771113
OIB: 57223842806

RAČUN Br : 968-01-01

Datum: ZAGREB 30.11.2016 0:00:58
Narudžba: Ugovor br. 209-16
Otpremnica: 101024 Od: 30.11.2016
Valuta: 30.11.2016
Sredstvo plaćanja: PLACENO
Isporuka:
Referent: 1
Otprema: vlastiti prijevoz
Način plaćanja: Transakcijski račun

Rb	KATBR	NAZIV	Jmj	KOL	rabat	FCIJENA	UKUPNO
1	216-023	OMNICUT 4000 STAR	KOM	1,00	0,00	580.800,00	580.800,00

Ukupno roba: 580.800,00
Osnovica 25%: 580.800,00
Porez 25%: 145.200,00

ZA PLATITI u kunama 726.000,00

U poziv na broj upišite:

02	97	968

NAPOMENA:

Uplaćeno bruto po računu za predujam 43-01-2016: 214,050.00 Kn
Osnovica PDV-a iz predujma: 171,240.00 Kn
PDV iz predujma - 25%: 42,810.00 Kn
Razlika PDV-a - 25%:

Po ovom računu zbog obračuna predujma razlika za plaćanje je 0,00 Kn

Operator: LOPAC TONI

Direktor:

Trgovački sud u Zagrebu, MBS 080800272865, Temeljni kapital 375000 -Kn Član uprave Ante Jurisic

Handwritten notes:
4278
17/11/16
ps. 12.16.

Slika 4. Primjer kartice osnovnog sredstva

RSOSA1010K Kartica osnovnog sredstva									
	Šifra	Naziv			%				
Identifikacija	ZMV.7910	Plinski rezač OMNICUT 4000 STAR					Nabavljeno	U upotrebi	
Dokument	OSA.S	Dokument OSA					30.11.2016		
Firma	ZMV	ZM-Vikom d.o.o.							
Grupa amortizacije	ZMV.08	OPREMA U POGONU 4			12,50%				
Nomenklatura	*	*							
Dobavljač	03771113	EUROARC d.o.o.							
Vrsta	ZMV.05c	Oprema u pogonu - Rezači							
Godina proizvodnje	2016	Serijski broj	13 40 03 16	/216 023					
Knjigovodstvo po osnovnom sredstvu									
Nalog	Stv.	Datum dok.	Dokument	Vrsta dokumenta	Opis	Konto	Duguje	Potražuje	
1490170	5	30.11.2016	1491177	OSA.NVR Nabavna vrijednost OSA	Nabava OSA	031000 Postrojenja i oprema	580.800,00	0,00	
1503559	93	31.12.2016	1491177	OSA.ISP Ispravak vrijednosti radi amortizacije	Obraun amortizacije	039100 Akumul. amortiz. postrojenja i	0,00	6.050,00	
1521232	92	28.02.2017	1491177	OSA.ISP Ispravak vrijednosti radi amortizacije	Obraun amortizacije	039100 Akumul. amortiz. postrojenja i	0,00	12.100,00	
1533180	83	31.03.2017	1491177	OSA.ISP Ispravak vrijednosti radi amortizacije	Obraun amortizacije	039100 Akumul. amortiz. postrojenja i	0,00	6.050,00	
1555466	84	30.04.2017	1491177	OSA.ISP Ispravak vrijednosti radi amortizacije	Obraun amortizacije	039100 Akumul. amortiz. postrojenja i	0,00	6.050,00	
1576295	79	31.05.2017	1491177	OSA.ISP Ispravak vrijednosti radi amortizacije	Obraun amortizacije	039100 Akumul. amortiz. postrojenja i	0,00	6.050,00	
1591860	76	30.06.2017	1491177	OSA.ISP Ispravak vrijednosti radi amortizacije	Obraun amortizacije	039100 Akumul. amortiz. postrojenja i	0,00	6.050,00	
Sadašnja vrijednost							580.800,00	42.350,00	0,00

Izvor: Računovodstvena dokumentacija društva ZM-Vikom d.o.o.

Na slikama 2. i 3. je prikazan primjer računa, te kako je to sredstvo prikazano u kartici osnovnih sredstava. Plinski rezač Ominicut 40000 STAR spada u grupu amortizacije oprema u pogonu 4 što znači da je stopa amortizacije 12,50 %. Dobavljač je EUROARC d.o.o., ovaj artikal ima svoju šifru koja glasi ZMV.7910 to se odnosi na Zagreb Montažu Vikom i prilikom unošenja u karticu osnovnih sredstava radi se selekcija te se odabire dali je to softver, građevinsko zemljište, ili postrojenje i oprema. To se radi iz razloga što tim odabirom program sam veziva uz financijski konto, s čime se olakšava knjiženje.

Sredstvo je nabavljeno 30.11.2016. što znači da je prvi obračun amortizacije u prvom mjesecu 2017. , izračun glasi $580.800 \times 12,5 \% = 72600 / 12 = 6.050,00$ kn dok je slijedeći obračun za dva mjeseca na dan 28.02.2017. i glasi 12.100, 00 kn ovisno o potrebama bilance. Nastavno od trećeg mjeseca obračun amortizacije za ovo osnovno sredstvo je na mjesečnoj razini.

5. ZAKLJUČAK

Amortizacija je proces otpisa vrijednosti nematerijalne i materijalne imovine i predstavlja trošak tijekom vijeka upotrebe prema usvojenim amortizacijskim metodama. Metode amortizacije odražavaju okvir očekivanog trošenja sredstva, a odabrana metoda ovisi o izboru poduzetnika. Različite metode amortizacije rezultiraju različitim iznosom, kao i različitim financijskim rezultatom na kraju obračunskog razdoblja. Ukupna svota amortizacije za cijeli vijek upotrebe sredstava je jednaka neovisno o odabranoj metodi. U teoriji i praksi razlikuju se dvije osnovne metode amortizacije, funkcionalna (prema učinku) i vremenska (linearna, progresivna, degresivna). Amortizacija se obračunava na nabavnu vrijednost dugotrajne imovine. Knjiženje se vrši na kontu ispravka vrijednosti sredstava, dok za protustavku ima konto troška amortizacije. Sastavljanje i izradu financijskih i računovodstvenih izvještaja propisuju Međunarodni računovodstveni standardi, a porezne izvještaje propisuju razni zakoni iz područja poreza i dobiti. Računovodstvenu regulativu u Republici Hrvatskoj uređuje Zakon o Računovodstvu, dok amortizaciju dugotrajne materijalne imovine uređuju MRS 16 i HSFI 6, te Zakon i Pravilnik o porezu na dobit.

ZM-Vikom d.o.o. osnovana kao proizvodna tvrtka unutar Zagreb Montaža Grupe. U svojoj širokoj lepezi djelatnosti tvrtka je specijalizirana za proizvodnju, lakih i teških čeličnih konstrukcija, podvozja za poluprikolice i nadgrađa kiper vozila, unutarnjih dijelova elektrofiltera, dijelova postrojenja za pročišćavanje plinova (kućišta elektro i vrećastih filtera, dimovodni kanali, kućišta katalizatora i turboreaktora, silose...), i dijelovi za željeznička vozila (čelična konstrukcija sanduka). Dugotrajna imovina koja se amortizira iskazuje se u bilanci. Društvo ZM-Vikom d.o.o dvije godine za redom posluje s dobiti, premda je dobit tekuće godine zasad manja od one iz prethodne godine. Tako su ukupni prihodi u prethodnoj godini iznosili 80.129.057 kn, dok u tekućoj 84.308.084. Prihodi se svake godine umanjuju za troškove nastale u proizvodnji među kojima se nalazi i amortizacija koja je u prethodnoj godini iznosila 2.744.625 kn, a u tekućoj ona iznosi 951.472 kn. Razlikom prihoda i rashoda tvrtka dolazi do dobiti odnosno profita iz osnovne djelatnosti.

LITERATURA:

1. Antić A. P., Idžojtić I., Privremene razlike i učinci na tekuću i buduću poreznu obvezu – odgođena i dospjela porezna obveza, odgođena i dospjela porezna imovina, https://www.google.hr/search?q=privremene+razlike&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab&gfe_rd=cr&dcr=0&ei=KfO7Wa_qGIGBX4TYnpAD,
2. Belak V., Profesionalno računovodstvo prema: MSFI i hrvatskim poreznim propisima / Vinko Belak.- Zagreb: Zgombić & Partneri, 2006.
3. Belak V., Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine prema HSFI/MSFI i novi računovodstveni postupci, 2009.
4. Belak V., Osnove profesionalnog računovodstva, Split, 2002.
5. Belak V., et al: Računovodstvo poduzetnika s primjerima knjiženja, Rrif, Zagreb, 2005.
6. Burza, <https://burza.com.hr/portal/amortizacija-materijalne-i-nematerijalne-imovine/7586>
7. Dražić Lutilsky I., Dragija M., Novosel-Belavić R., :Računovodstveni i porezni aspekt amortizacije u hrvatskim poduzećima, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 12, br.1., 20014.
8. Dražić Lutilsky I., Sačer Mamić I., Tušek B., Računovodstvo priručnik za vježbe, Zagreb, 2004.
9. <http://profitiraj.hr/sto-nam-prikazuju-osnovni-financijski-izvjestaji/>
10. Knjižnica za računovođe, plaće i računovodstveni standardi: http://www.racunovodja.hr/33/amortizacija-uniqueidRCViWTptZHJ3hZAWP4cu4gVg3wBZxLbK/?reltype=2&uri_view_type=12
11. Obrtnička komora zadarske županije, <http://www.obrtnicka-komora-zadar.hr/podsjetnik1/amortizacija>
12. Pekrušić D., skripta: Osnove Računovodstva, Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za stručne studije, Split, veljača 2016.
13. Pravilnik o amortizaciji, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_06_54_872.html
14. Profitiraj hr., <http://profitiraj.hr/utjecaj-amortizacije-na-bilancu-i-rdg/>
15. Rrif, http://www.rrif.hr/VIII_RACUNOVODSTVENE_INFORMACIJE-16068C.pdf
16. Računovodstvo i revizija, Zagreb, siječanj 2017.

17. Računovodstvo i revizija, Zagreb, ožujak 2017.
18. Skendrović Lj., Hopp S., Stručni rad: Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovina na temelje financijske izvještaje društva Marbo Produkt d.o.o.,
19. Zakon o porezu na dobit, <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>
20. Zaloker. D., Istovrsna imovina - različite amortizacijske stope, Teb poslovno savjetovanje, Zagreb, <http://www.poslovni-info.eu/sadrzaj/financije/istovrsna-iovina-razlicite-amortizacijske-stope/>

POPIS TABLICA

Tablica 9: Pregled MSFI-a i HSFI-a koji reguliraju pitanje amortizacije dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine

Tablica 10: Obračun amortizacije linearnom metodom

Tablica 11: Obračun amortizacije primjenom aritmetičkog oblika metode opadajućeg salda

Tablica 12: Obračun amortizacije primjenom geometrijskog oblika metode opadajućeg salda

Tablica 13: Razlike između računovodstvenih i poreznih propisa u obračunu amortizacije

Tablica 14: Godišnje stope amortizacije prema poreznim propisima

Tablica 15. Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 01.01.2016. do 31.12.2016.

POPIS SLIKA

Slika 1: Zagreb Montaža Grupa, <http://www.zagreb-montaza.hr/vikom.asp>

Slika 2: Bruto bilanca razreda 0 za 2016. godinu

Slika 3: Primjer ulaznog računa

Slika 4: Primjer kartice osnovnog sredstva

SAŽETAK

Amortizacija je sustavni raspored iznosa tijekom njegovog korisnog vijeka uporabe. Iznos koji se amortizira je trošak nabave sredstava ili drugi iznos koji ga zamjenjuje umanjen za ostatak vrijednosti sredstava . Amortizacija je nenovčani trošak. Amortizacija započinje kad je imovina spremna za upotrebu, tj. kad se nalazi na lokaciji i u uvjetima potrebnim za korištenje koje je namijenila uprava. Amortizaciji podliježu dugotrajna nematerijalna i materijalna imovina . Obračunana amortizacija knjiži se na troškove razreda (4), a protustavka se knjiži na konto akumulirane amortizacije (ispravka vrijednosti) sredstva dugotrajn imovine. Konto akumulirane amortizacije je korektivni konto osnovnog sredstva i s njim čini cjelinu.

Ključne riječi: amortizacija, iznos, trošak, imovina

ABSTRACT

Amortization is a systematic allocation of the amount over its useful life. The amount being amortized is the cost of the acquisition of the asset or another amount that replaces it minus the remainder of the asset value. Depreciation is a non-cash expense. Amortization begins when the asset is ready for use, ie when it is located at the location and under the conditions required for use by the management. Amortization is subject to long-term intangible and tangible assets. Amortized amortization is booked to class expenses (4), and the counterparty is accounted for on the account of accumulated amortization (amortization) of the asset amortization. The accumulated depreciation account is the corrective account of the principal and makes it a whole.

Key words: depreciation, amount, expense, assets